

Michael Hudson, THE SAKER: AMERICKÁ DIPLOMACIE JAKO TRAGICKÉ DRAMA

- CZ24 News | 1. srpna 2022

USA: Stejně jako v řecké tragédii, jejíž hlavní hrdina si přivodí přesně ten osud, kterému se snažil vyhnout, dosahuje konfrontace USA a NATO s Ruskem na Ukrajině pravého opaku amerického cíle, kterým je zabránit Číně, Rusku a jejich spojencům jednat nezávisle na americké kontrole jejich obchodní a investiční politiky. Bidenova administrativa označila Čínu za hlavního dlouhodobého protivníka Ameriky a jejím plánem bylo oddělit Rusko od Číny a následně ochromit vlastní vojenskou a ekonomickou životaschopnost Číny.

Výsledkem americké diplomacie však bylo sblížení Ruska a Číny a jejich spojení s Íránem, Indií a dalšími spojenci. Poprvé od Bandungské konference nezúčastněných národů v roce 1955 je kritická masa schopna být vzájemně soběstačná a zahájit proces dosažení nezávislosti na dolarové diplomacii.

V konfrontaci s čínskou průmyslovou prosperitou založenou na samofinancovaných veřejných investicích na socializovaných trzích američtí představitelé připouštějí, že vyřešení tohoto boje bude trvat několik desetiletí. Vyzbrojování zástupného ukrajinského režimu je pouze úvodním krokem k tomu, aby se druhá studená válka (a potenciálně/nebo dokonce třetí světová válka) změnila v boj o rozdělení světa na spojence a nepřátele s ohledem na to, zda budou světovou ekonomiku a společnost plánovat vlády nebo finanční sektor.

To, co se eufemizuje jako demokracie amerického typu, je finanční oligarchie privatizující základní infrastrukturu, zdravotnictví a školství. Alternativou je to, co prezident Biden nazývá autokracií, což je nepřátelské označení pro vlády dostatečně silné na to, aby zabránily globální oligarchii usilující o rentu převzít kontrolu. Čína je považována za autokratickou, protože poskytuje základní potřeby za dotované ceny, místo aby si účtovala to, co unese trh. Zlevňování její smíšené ekonomiky je označováno za „manipulaci s trhem“, jako by to byla špatná věc, kterou nedělaly Spojené státy, Německo a všechny ostatní průmyslové země během svého hospodářského vzestupu v 19. a na počátku 20. století.

Clausewitz zpopularizoval axiom, že válka je rozšířením národních zájmů – především ekonomických. Spojené státy považují za svůj ekonomický zájem snahu o globální šíření své neoliberální ideologie. Jejím evangelizačním cílem je financionalizace a privatizace ekonomik přesunem plánování z národních vlád na kosmopolitní finanční sektor. V takovém světě by bylo politiky jen málo zapotřebí.

Ekonomické plánování by se přesunulo z politických hlavních měst do finančních center, z Washingtonu na Wall Street, se satelity v londýnské City, na pařížské burze, ve Frankfurtu a Tokiu. Zasedání správní rady nové oligarchie by se konala na Světovém ekonomickém fóru v Davosu. Dosud veřejné infrastrukturní služby by byly privatizovány a jejich cena by byla dostatečně vysoká, aby zahrnovala zisky (a vlastně i monopolní rentu), financování dluhu a poplatky za správu, místo aby byly dotovány z veřejných prostředků. Dluhová služba a nájemné by se staly hlavními režijními náklady pro rodiny, průmysl a vlády.

Snaha USA udržet si svou unipolární moc a vnutit světu finanční, obchodní a vojenskou politiku „Amerika na prvním místě“ s sebou nese nepřátelství vůči všem zemím, které se snaží sledovat své vlastní národní zájmy. Vzhledem k tomu, že USA mají stále méně co nabídnout v podobě vzájemných ekonomických výhod, jejich politika se vyznačuje hrozbami sankcí a skrytým vměšováním do zahraniční politiky. Americký sen si představuje čínskou verzi Borise Jelcina, který nahradí vedení komunistické strany a rozprodá veřejný majetek tomu, kdo nabídne nejvíc – pravděpodobně poté, co měnová krize vyřadí domácí kupní sílu podobně, jako se to stalo v postsovětském Rusku, a kupujícím

se stane mezinárodní finanční společností.

Rusku a prezidentu Putinovi nelze odpustit, že se „reformám“ Harvard Boys bránili. Proto američtí představitelé plánovali, jak vyvolat ruský hospodářský rozvrat, aby (jak doufají) zinscenovali „barevnou revoluci“ a získali Rusko zpět pro světový neoliberalní tábor. To je charakter „demokracie“ a „volného trhu“, které jsou stavěny do protikladu k „autokracii“ státem dotovaného růstu. Jak vysvětlil ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov na tiskové konferenci 20. července 2022 v souvislosti s násilným převratem na Ukrajině v roce 2014, američtí a další západní představitelé definují vojenské převrasy jako demokratické, pokud jsou sponzorovány Spojenými státy v naději na prosazení neoliberalní politiky.

Vzpomínáte si, jak se vyvíjely události po převratu? Pučisté plivli do tváře Německu, Francii a Polsku, které byly garanty dohody s Viktorem Janukovyčem. Druhý den ráno ji pošlapali. Tyto evropské země ani nepípaly – smířily se s tím. Před pár lety jsem se ptal Němců a Francouzů, co si o převratu myslí. O co šlo, když nepožadovali, aby pučisté plnili dohody? Odpověděli: „To je daň za demokratický proces“. Nedělám si legraci. Úžasné – byli to dospělí lidé zastávající post ministrů zahraničí.[1]

Tento slovník Doublethink odráží, jak daleko se mainstreamová ideologie vyvinula od popisu civilizační volby, kterou před sto lety popsala Rosa Luxemburgová: barbarství, nebo socialismus.

Protichůdné zájmy USA a Evropy a zátěž války na Ukrajině

Vrátíme-li se ke Clausewitzovu pohledu na válku jako na prodloužení národní politiky, národní zájmy USA se výrazně liší od zájmů jejich satelitů v NATO. Americký vojensko-průmyslový komplex, ropný a zemědělský sektor z toho těží, zatímco evropské průmyslové zájmy trpí. To se týká zejména Německa a Itálie v důsledku toho, že jejich vlády blokují dovoz plynu North Stream 2 a dalších ruských surovin.

Přerušování světových dodavatelských řetězců energií, potravin a nerostných surovin a následná cenová inflace (poskytující záštitu pro monopolní renty neruských dodavatelů) způsobily obrovské ekonomické problémy spojencům USA v Evropě a na globálním Jihu. Přesto z toho americká ekonomika těží, nebo z toho alespoň těží určitá odvětví americké ekonomiky. Jak zdůraznil Sergej Lavrov na své výše citované tiskové konferenci: „Evropská ekonomika je ovlivněna více než cokoli jiného. Statistiky ukazují, že 40 % škod způsobených sankcemi nese EU, zatímco škody způsobené Spojeným státem jsou menší než 1 %.“ Kurz dolaru prudce vzrostl vůči euru, které se propadlo na paritu s dolarem a zdá se, že bude dále klesat směrem k hodnotě 0,80 USD, na které bylo před jednou generací. Dominanci USA nad Evropou dále posilují obchodní sankce proti ruské ropě a plynu. USA jsou vývozcem zkapalněného zemního plynu, americké společnosti kontrolují světový obchod s ropou a americké firmy jsou nyní, kdy je Rusko vyloučeno z mnoha zahraničních trhů, hlavními světovými obchodníky a vývozci obilí.

Oživení evropských vojenských výdajů - na útok, ne na obranu

Američtí výrobci zbraní se těší na zisky z prodeje zbraní západní Evropě, která se téměř doslova odzbrojila tím, že na Ukrajinu poslala své tanky a houfnice, munici a rakety. Američtí politici podporují válečnickou zahraniční politiku, aby podpořili zbrojní továrny, které zaměstnávají pracovní sílu v jejich volebních obvodech. A neokonzervativci, kteří ovládají ministerstvo zahraničí a CIA, považují válku za prostředek k prosazení americké nadvlády nad světovou ekonomikou, počínaje vlastními partnery v NATO.

Problém tohoto názoru spočívá v tom, že ačkoli z něj profitují americké vojensko-průmyslové, ropné a zemědělské monopoly, zbytek americké ekonomiky je stlačován inflačními tlaky vyplývajícími z bojkotu vývozu ruského plynu, obilí a dalších surovin a enormní nárůst vojenského rozpočtu bude použit jako záminka k omezení sociálních výdajů. To je problém i pro členy eurozóny. Ty slíbily NATO, že zvýší své vojenské výdaje na stanovená 2 % HDP, a Američané naléhají na mnohem vyšší úroveň, aby se mohly modernizovat na nejnovější řadu zbraní. Vše, jen ne mírová dividenda, která byla slíbena v roce 1991, kdy Sovětský svaz rozpustil alianci Varšavské smlouvy v očekávání, že NATO bude mít podobně malý důvod k existenci, je zapomenuto.

Rusko nemá žádný zřetelný ekonomický zájem na nové okupaci střední Evropy. To by Rusku nepřineslo žádný zisk, jak si jeho představitelé uvědomili, když rozpustili starý Sovětský svaz. Ve skutečnosti si žádná průmyslová země v dnešním světě nemůže dovolit nasadit pěchotu k okupaci nepřitele. Jediné, co může NATO dělat, je bombardovat na dálku. Může ničit, ale ne okupovat. Spojené státy to zjistily v Srbsku, Iráku, Libyi, Sýrii a Afghánistánu. A stejně jako atentát na arcivévodu Ferdinanda v Sarajevu (dnes Bosna a Hercegovina) v roce 1914 vyvolal první světovou válku, může být bombardování přilehlého Srbska ze strany NATO považováno za hozenou rukavici, která změní druhou studenou válku ve skutečnou třetí světovou. Tím se NATO stalo útočnou, nikoli obrannou aliancí.

Jak to odráží evropské zájmy? Proč by měla Evropa znovu zbrojit, když jediným efektem je, že se stane terčem odvety v případě dalších útoků na Rusko? Co může Evropa získat, když se stane větším zákazníkem amerického vojensko-průmyslového komplexu? Přesměrování výdajů na obnovu útočné armády, která nemůže být nikdy použita, aniž by vyvolala atomovou reakci, jež by Evropu zničila, omezí sociální výdaje potřebné ke zvládnutí dnešních problémů Covid a hospodářské recese.

Jedinou trvalou pákou, kterou může stát v dnešním světě nabídnout, je obchod a přenos technologií. Evropa toho může nabídnout více než Spojené státy. Jediný odpor proti obnovení vojenských výdajů však přichází od pravicových stran a německé strany Linke. Evropské sociálnědemokratické, socialistické a labouristické strany sdílejí americkou neoliberální ideologii.

Sankce proti ruskému plynu činí z uhlí „palivo budoucnosti“

Uhlíková stopa bombardování, výroby zbraní a vojenských základů se v dnešní diskusi o globálním oteplování a potřebě omezit emise uhlíku nápadně opomíjí. Německá strana, která si říká Zelení, vede kampaň za sankce proti dovozu ruské ropy a plynu, které elektrárenské společnosti nahrazují polským uhlím a dokonce německým hnědým uhlím. Uhlí se stává „palivem budoucnosti“. Jeho cena prudce roste i ve Spojených státech, z čehož těží americké uhelné společnosti.

Na rozdíl od dohod Pařížského klubu o snižování emisí uhlíku nemají Spojené státy politické možnosti ani záměr připojit se k úsilí o ochranu přírody. Nejvyšší soud nedávno rozhodl, že výkonná moc nemá pravomoc vydávat celostátní energetická pravidla; to mohou dělat pouze jednotlivé státy, pokud Kongres nepřijme celostátní zákon o omezení fosilních paliv.

To se zdá být nepravděpodobné vzhledem k tomu, že stát se šéfem demokratického výboru Senátu a Kongresu vyžaduje být lídrem v získávání příspěvků na volební kampaň strany. Joe Manchin, miliardář z uhelných společností, vede mezi všemi senátory v podpoře kampaní ze strany ropného a uhelného průmyslu, což mu umožňuje vyhrát stranickou aukci o předsednictví senátního výboru pro energetiku a přírodní zdroje a zablokovat jakoukoli vážněji omezující legislativu v oblasti životního prostředí.

Zemědělství je vedle ropy hlavním přispěvatelem k platební bilanci USA. Zablokování ruské přepravy obilí a hnojiv hrozí vyvolat potravinovou krizi na globálním Jihu i krizi v Evropě, protože nebude k

dispozici plyn na výrobu domácích hnojiv. Rusko je největším světovým vývozcem obilí a také hnojiv a jeho vývoz těchto produktů byl vyňat ze sankcí NATO. Ruská lodní doprava však byla zablokována tím, že Ukrajina umístila na námořní cesty přes Černé moře miny, aby uzavřela přístup do přístavu v Oděse, a doufala, že svět obviní z hrozící světové obilné a energetické krize Rusko namísto obchodních sankcí USA/NATO uvalených na Rusko.[2] Sergej Lavrov na své tiskové konferenci 20. července 2022 ukázal pokrytectví snahy o překroucení věcí v oblasti public relations:

Mnoho měsíců nám tvrdili, že za potravinovou krizi může Rusko, protože sankce se nevztahují na potraviny a hnojiva. Proto Rusko nemusí hledat způsoby, jak se sankcím vyhnout, a tak by mělo obchodovat, protože mu nikdo nestojí v cestě. Trvalo nám dlouho, než jsme jim vysvětlili, že ačkoli se na potraviny a hnojiva sankce nevztahují, první a druhý balíček západních omezení ovlivnil náklady na přepravu, pojistné, povolení pro ruské lodě převážející toto zboží kotvit v zahraničních přístavech a povolení pro zahraniční lodě přebírající stejné zásilky v ruských přístavech. Otevřeně nám lžou, že to není pravda a že to záleží jen na Rusku. To je nečistá hra.

Přeprava obilí po Černém moři se začala obnovovat, ale země NATO zablokovaly platby Rusku v dolarech, eurech nebo měnách jiných zemí na oběžné dráze USA. Země s potravinovým deficitem, které si nemohou dovolit platit ceny potravin na krizové úrovni, čelí drastickému nedostatku, který se ještě prohloubí, až budou nuceny splácet své zahraniční dluhy denominované v posilujícím americkém dolaru. Hrozící krize v oblasti pohonných hmot a potravin slibuje, že do Evropy přitáhne nová vlna přistěhovalců, kteří budou hledat přežití. Evropu již zaplavili uprchlíci z důvodu bombardování a podpory džihádistických útoků ze strany NATO v Libyi a blízkovýchodních zemích produkujících ropu. Letošní zástupná válka na Ukrajině a uvalení protiruských sankcí je dokonalou ilustrací výroku Henryho Kissingera: „Být nepřítelem Ameriky může být nebezpečné, ale být jejím přítelem je smrtelné.“

Blowback chybných odhadů USA/NATO

Cílem americké mezinárodní diplomacie je diktovat finanční, obchodní a vojenskou politiku, která ostatní země uvrhne do dluhové a obchodní závislosti na dolaru a zabrání jim v rozvoji alternativ. Pokud se to nepodaří, Amerika se snaží izolovat nepoddajné země od západní sféry, na kterou se soustředí USA.

Americká zahraniční diplomacie již není založena na nabízení vzájemného prospěchu. To bylo možné tvrdit po druhé světové válce, kdy Spojené státy mohly vládám nabízet půjčky, zahraniční pomoc a vojenskou ochranu před okupací – a také výrobky pro obnovu válkou zničených ekonomik – výměnou za to, že přijmou obchodní a měnovou politiku příznivou pro americké vývozce a investory. Dnes však existuje pouze bojovná diplomacie, která hrozí, že poškodí země, jejichž socialistické vlády odmítají americké neoliberální snahy o privatizaci a rozprodej jejich přírodních zdrojů a veřejné infrastruktury.

Prvním cílem je zabránit Rusku a Číně ve vzájemné pomoci. To je stará imperiální strategie „rozděl a panuj“. Minimalizace schopnosti Ruska podporovat Čínu by Spojeným státům a evropské části NATO otevřela cestu k uvalení nových obchodních sankcí na Čínu a k vyslání džihádistů do její západní ujburské oblasti Sin-tiang. Cílem je vykrvit ruské zbrojní zásoby, zabít dostatek jeho vojáků a způsobit Rusku dostatečný nedostatek a utrpení, aby nejen oslabilo svou schopnost pomoci Číně, ale aby podnítilo své obyvatelstvo k podpoře změny režimu, Američany sponzorované „barevné revoluce“. Snem je prosadit vůdce podobného Jelcinovi, který bude přátelsky nakloněn neoliberální „terapii“, jež v 90. letech zničila ruskou ekonomiku.

Ač se to může zdát podivuhodné, američtí stratégové nepředpokládali zřejmou reakci zemí, které se ocitly společně v hledáčku vojenských a ekonomických hrozeb USA a NATO. Dne 19. července 2022

se setkali prezidenti Ruska a Íránu, aby oznámili svou spolupráci tváří v tvář sankční válce proti nim. To následovalo po dřívějším setkání Ruska s indickým premiérem Módím. Tím, co bylo charakterizováno jako „střelba do vlastní nohy“, americká diplomacie žene Rusko, Čínu, Indii a Írán dohromady a skutečně oslovuje Argentinu a další země, aby se připojily k bance BRICS-plus a chránily se.

USA samy ukončují dolarový standard mezinárodních financí

Trumpova administrativa učinila v listopadu 2018 významný krok k vyvedení zemí z oběžné dráhy dolaru, když zabavila téměř 2 miliardy dolarů z oficiálních zásob venezuelského zlata uložených v Londýně. Bank of England dala tyto rezervy k dispozici Juanu Guaidóovi, marginálnímu pravicovému politikovi, kterého Spojené státy vybraly, aby nahradil zvoleného venezuelského prezidenta v čele státu. To bylo definováno jako demokratické, protože změna režimu slibovala zavedení neoliberálního „volného trhu“, který je považován za podstatu americké definice demokracie pro dnešní svět.

Tato krádež zlata ve skutečnosti nebyla první takovou konfiskací. Dne 14. listopadu 1979 Carterova vláda po svržení šáha paralyzovala íránské bankovní vklady v New Yorku. Tento akt zablokoval Íránu možnost splácet plánovanou obsluhu zahraničního dluhu a donutil jej k platební neschopnosti. To bylo z hlediska všech ostatních finančních trhů považováno za výjimečnou jednorázovou akci. Nyní, když jsou Spojené státy samozvanou „výjimečnou zemí“, se však podobné konfiskace stávají novou normou v americké diplomacii. Nikdo zatím neví, co se stalo s libyjskými zlatými rezervami, které chtěl Muammar Kaddáfí použít na podporu africké alternativy k dolaru. A afghánské zlaté a jiné rezervy Washington jednoduše zabavil jako platbu za náklady na „osvobození“ této země od ruské kontroly podporou Talibanu. Když však Bidenova administrativa a její spojenci z NATO v březnu 2022 provedli mnohem větší zábor aktiv v hodnotě přibližně 300 miliard dolarů z ruských zahraničních bankovních rezerv a měnových zásob, oficiálně tím zahájili novou radikální epochu v dolarové diplomacii. Každý stát, který se řídí politikou, jež není považována za zájmy vlády USA, se vystavuje riziku, že mu americké úřady zabaví jeho zahraniční rezervy v amerických bankách nebo cenné papíry.

To byl červený prapor, který vedl země k obavám denominovat svůj obchod, úspory a zahraniční dluh v dolarech a vyhýbat se používání dolarových nebo eurových bankovních vkladů a cenných papírů jako platebního prostředku. Tím, že americké konfiskace přiměly ostatní země přemýšlet o tom, jak se osvobodit od světového obchodního a měnového systému, jehož centrem jsou Spojené státy a který byl vytvořen v roce 1945 spolu s Mezinárodním měnovým fondem, Světovou bankou a následně Světovou obchodní organizací, urychlily konec standardu amerických pokladničních poukázek, kterým se světové finance řídily od roku 1971, kdy Spojené státy přestaly používat zlato.[3]

Od ukončení směnitelnosti dolaru za zlato v srpnu 1971 vyvolala dolarizace světového obchodu a investic potřebu ostatních zemí držet většinu svých nových mezinárodních měnových rezerv v amerických státních cenných papírech a bankovních vkladech. Jak již bylo uvedeno, to umožňuje Spojeným státům zabavit zahraniční bankovní vklady a dluhopisy denominované v amerických dolarech.

Nejdůležitější je, že Spojené státy mohou vytvářet a utrácet dolarové dluhopisy do světové ekonomiky podle libosti a bez omezení. Nemusí si vydělávat na mezinárodní kupní sílu přebytkem obchodní bilance, jak to musí dělat ostatní země. Americké ministerstvo financí může jednoduše elektronicky tisknout dolary na financování svých zahraničních vojenských výdajů a nákupů zahraničních zdrojů a společností. A protože je „výjimečnou zemí“, nemusí tyto dluhy – které jsou uznávány jako příliš velké na to, aby mohly být splaceny – platit. Zahraniční dolarové zásoby jsou

volným úvěrem USA Spojeným státům, který nevyžaduje splácení o nic více, než se očekává splácení papírových dolarů v našich peněženkách (jejich stažením z oběhu). Zdá se, že americké hospodářské sankce a konfiskace ruských a dalších zahraničních rezerv jsou tak sebedestruktivní, že urychlují zánik této volné jízdy.

Zpětná vazba v důsledku izolace ekonomického a měnového systému USA/NATO

Je těžké si představit, jak vytlačování zemí z ekonomického orbitu USA slouží dlouhodobým národním zájmům USA. Rozdělení světa na dva měnové bloky omezí dolarovou diplomacii na spojení a satelity NATO.

Odveta, která se nyní odehrává v důsledku americké diplomacie, začíná její protiruskou politikou. Uvalení obchodních a měnových sankcí mělo ruským spotřebitelům a podnikům zabránit v nákupu dovozu z USA/NATO, na které si zvykli. Konfiskace ruských devizových rezerv měla vést ke zhroucení rublu a jeho „proměně v trosky“, jak sliboval prezident Biden. Uvalení sankcí na dovoz ruské ropy a plynu do Evropy mělo Rusko připravit o příjmy z vývozu, což by způsobilo pád rublu a zvýšení dovozních cen (a tím i životních nákladů) pro ruskou veřejnost. Místo toho zablokování ruského vývozu způsobilo celosvětovou inflaci cen ropy a plynu, což prudce zvýšilo ruské příjmy z vývozu. Vyváželo méně plynu, ale vydělávalo více – a vzhledem k zablokování dolarů a eur požadovalo Rusko platbu za svůj vývoz v rublech. Jeho směnný kurz místo kolapsu prudce vzrostl, což Rusku umožnilo snížit úrokové sazby.

Vyslání ruských vojáků na východní Ukrajinu, aby bránili ruskojazyčné obyvatelstvo napadené v Luhansku a Doněcku, spolu s očekávaným dopadem následných západních sankcí, mělo přimět ruské voliče k tlaku na změnu režimu. Ale jak se téměř vždy stává, když je napadena nějaká země nebo etnikum, Rusové byli zděšeni ukrajinskou nenávistí vůči ruskojazyčným obyvatelům a ruské kultuře a rusofobií Západu. Důsledkem toho, že západní země zakázaly v knihovnách hudbu ruských skladatelů a ruské romány – což bylo završeno zákazem účasti ruských tenistů na turnaji ve Wimbledonu v Anglii – se Rusové cítili napadáni už jen proto, že jsou Rusové. Shromáždili se kolem prezidenta Putina.

Obchodní sankce NATO přispěly k větší soběstačnosti ruského zemědělství a průmyslu tím, že donutily Rusko investovat do náhrady dovozu. Jedním z dobře propagovaných zemědělských úspěchů byl rozvoj vlastní výroby sýrů, která nahradila sýry od Litvy a dalších evropských dodavatelů. Jeho automobilová a další průmyslová výroba je nucena přejít od německých a dalších evropských značek k vlastním a čínským výrobcům. Výsledkem je ztráta trhů pro západní vývozce.

V oblasti finančních služeb se vyloučením Ruska ze systému bankovního zúčtování SWIFT ze strany NATO nepodařilo vyvolat očekávaný platební chaos. Hrozba byla tak hlasitá po tak dlouhou dobu, že Rusko a Čína měly dostatek času na vytvoření vlastního platebního systému. To jim poskytlo jeden z předpokladů pro jejich plány na oddělení jejich ekonomik od ekonomik USA/NATO Západu.

Jak se ukázalo, obchodní a měnové sankce proti Rusku přinášejí největší náklady západní Evropě a pravděpodobně se rozšíří i na země globálního Jihu, které se budou muset zamyslet nad tím, zda je v jejich ekonomickém zájmu připojit se ke konfrontační dolarové diplomacii USA. Narušení trhu je nejvážněji pocítováno v Německu, kde v důsledku nedostatku plynu a dalších surovin zavírá mnoho podniků. Odmítnutí Německa povolit výstavbu plynovodu North Stream 2 vyhrotilo jeho energetickou krizi. To vyvolalo otázku, jak dlouho mohou německé politické strany zůstat podřízeny politice studené války NATO za cenu toho, že německý průmysl a domácnosti budou čelit prudkému nárůstu nákladů na vytápění a elektřinu.

Čím déle bude trvat obnovení obchodu s Ruskem, tím více budou trpět evropské ekonomiky i občané obecně a tím více bude klesat směnný kurz eura, což povede k inflaci ve všech členských zemích. Evropské země NATO ztrácejí nejen své exportní trhy, ale i investiční příležitosti, které mohou získat z mnohem rychlejšího růstu euroasijských zemí, jejichž vládní plánování a odpor vůči financionalizaci se ukázaly být mnohem produktivnější než neoliberální model USA/NATO.

Je těžké si představit, že by jakákoli diplomatická strategie mohla udělat víc než hrát o čas. To znamená žít v krátkodobém, nikoliv dlouhodobém horizontu. Zdá se, že čas je na straně Ruska, Číny a obchodních a investičních aliancí, které vyjednávají, aby nahradily neoliberální západní hospodářský řád.

Největším problémem Ameriky je její neoliberální postindustriální ekonomika

Neúspěchy a neúspěchy americké diplomacie jsou důsledkem problémů, které přesahují rámec diplomacie samotné. Základním problémem je oddanost Západu neoliberalismu, financionalizaci a privatizaci. Namísto státních dotací základních životních nákladů potřebných pro práci se veškerý společenský život stává součástí „trhu“ – jedinečně thatcherovsky deregulovaného trhu „Chicago Boys“, na němž jsou průmysl, zemědělství, bydlení a financování deregulovány a stále více dravé, přičemž se silně dotuje zhodnocování finančních a rentových aktiv – především bohatství nejbohatšího jednoho procenta. Příjmy jsou stále více získávány prostřednictvím finanční a monopolní renty a bohatství jsou vytvářena zadlužením „kapitálových“ zisků za akcie, dluhopisy a nemovitosti.

Americké průmyslové podniky se zaměřují spíše na „vytváření bohatství“ prostřednictvím zvyšování ceny svých akcií tím, že více než 90 % svých zisků používají na zpětný odkup akcií a výplatu dividend, místo aby investovaly do nových výrobních zařízení a najímaly více pracovních sil. Výsledkem pomalejších kapitálových investic je rozklad a finanční kanibalizace podnikového průmyslu za účelem dosažení finančních zisků. A pokud podniky zaměstnávají pracovní sílu a zavádějí nové výroby, děje se tak v zahraničí, kde je pracovní síla levnější.

Většina asijské pracovní síly si může dovolit pracovat za nižší mzdy, protože má mnohem nižší náklady na bydlení a nemusí platit dluhy za vzdělání. Zdravotní péče je veřejným právem, nikoliv financionalizovanou tržní transakcí, a důchody nejsou placeny předem zaměstnanci a zaměstnavateli, ale jsou veřejné. Zejména v Číně jde o to, aby se rentiérský sektor financí, pojištění a nemovitostí (FIRE) nestal zatěžující režií, jejíž ekonomické zájmy se liší od zájmů socialistické vlády.

Čína považuje peníze a bankovníctví za veřejný statek, který je třeba vytvářet, utrácet a půjčovat na účely, které pomáhají zvyšovat produktivitu a životní úroveň (a stále více chránit životní prostředí). Odmítá neoliberální model sponzorovaný Spojenými státy, který vnucují MMF, Světová banka a Světová obchodní organizace.

Globální ekonomická roztržštěnost zdaleka přesahuje konflikt NATO s Ruskem na Ukrajině. Již v době nástupu Bidenovy administrativy do úřadu na začátku roku 2021 Rusko a Čína diskutovaly o potřebě de-dollarizace zahraničního obchodu a investic a používání vlastních měn.[4] To zahrnuje velký skok v podobě organizace nové instituce pro zúčtování plateb. Plánování nepokročilo dále než k obecným obrysům toho, jak by takový systém fungoval, ale konfiskace ruských devizových rezerv Spojenými státy učinila takové plánování naléhavým, počínaje bankou BRICS plus. Euroasijská alternativa k MMF odstraní jeho schopnost vnucovat neoliberální úsporné „podmínky“, které nutí země snižovat platby za práci a upřednostňovat splácení zahraničním věřitelům před vlastní výživou a rozvojem vlastních ekonomik. Namísto toho, aby byly nové mezinárodní úvěry poskytovány

především na splácení dolarových dluhů, budou součástí procesu nových vzájemných investic do základní infrastruktury, které mají urychlit hospodářský růst a životní úroveň. Další instituce jsou navrhovány v okamžiku, kdy Čína, Rusko, Írán, Indie a jejich potenciální spojenci představují dostatečně velkou kritickou masu, aby „šly samy na sebe“, a to na základě vlastního nerostného bohatství a výrobní síly.

Základní politikou USA je vyhrožovat destabilizací a případně bombardováním zemí, dokud nepřistoupí na neoliberalní politiku a privatizaci veřejného vlastnictví. Ale boj proti Rusku, Číně a Íránu je mnohem vyššího řádu. NATO se odzbrojilo od schopnosti vést konvenční válku tím, že předalo své zásoby zbraní – pravda, z velké části zastaralých – k pohlcení na Ukrajině. Každopádně žádná demokracie v dnešním světě nemůže zavést vojenský odvod k vedení konvenční pozemní války proti významnému/velkému protivníkovi. Protesty proti válce ve Vietnamu na konci 60. let ukončily americké vojenské odvody a jediným způsobem, jak skutečně dobýt zemi, je její obsazení v pozemní válce. Z této logiky také vyplývá, že Rusko není o nic více v pozici, aby napadlo západní Evropu, než země NATO, aby vyslaly brance do boje proti Rusku.

Západním demokraciím tak zůstává možnost vést pouze jeden druh války: atomovou válku – nebo alespoň bombardování na dálku, jako tomu bylo v Afghánistánu a na Blízkém východě, aniž by k tomu potřebovaly západní lidskou sílu. To vůbec není diplomacie. Je to pouhé hraní role ničitele. Je to však jediná taktika, která Spojeným státům a evropské části NATO zůstává k dispozici. Nápadně to připomíná dynamiku řecké tragédie, kde moc vede k pýše, která škodí ostatním, a proto je nakonec protispolečenská – a nakonec sebedestruktivní.

Jak si tedy Spojené státy mohou udržet svou světovou dominanci? Deindustrializovaly se a zahraniční oficiální dluhy se zadlužily tak, že je nelze v dohledné době splatit. Jejich banky a držitelé dluhopisů mezitím požadují, aby země globálního Jihu a další země zaplatily držitelům zahraničních dolarových dluhopisů tváří v tvář jejich vlastní obchodní krizi, která je důsledkem prudkého růstu cen energií a potravin způsobeného americkou protiruskou a protičínskou bojovností. Tento dvojí metr je základním vnitřním rozporem, který jde k jádru dnešního neoliberálního západního světového názoru.

Možné scénáře řešení tohoto konfliktu jsem popsal ve své nedávné knize *The Destiny of Civilization: Finance Capitalism, Industrial Capitalism or Socialism*. Kniha nyní vyšla také v elektronické podobě v nakladatelství Counterpunch Books.

Odkazy

1. „Rozhovor ministra zahraničí Sergeje Lavrova s televizí RT, agenturou Sputnik a Mezinárodní informační agenturou Rossija Segodnja, Moskva, 20. července 2022,“ Ministerstvo zahraničních věcí Ruska, 20. července 2022. https://mid.ru/en/foreign_policy/news/1822901/ . Ze seznamu Johnson's Russia List , 21. července 2022, č. 5.
2. Mezinárodní námořní organizace, „Námořní bezpečnost a bezpečnost v Černém a Azovském moři“, <https://www.imo.org/en/MediaCentre/HotTopics/Pages/MaritimeSecurityandSafetyintheBlackSeaandSeaofAzov.aspx> . Viz Yves Smith, Některé důsledky dohod OSN o obilninách a Rusku o hnojivech a potravinách, “Naked Capitalism, 25. července 2022 a Lavrovův projev k Arabské lize z 24. července.
3. Můj super imperialismus : Ekonomická strategie amerického impéria (3. vydání , 2021) popisuje, jak standard státních pokladničních poukázek poskytl Americe volnou cestu a umožnil jí bez omezení provozovat deficity platební bilance, včetně nákladů na své zahraniční vojenské výdaje.
4. Radhika Desai a Michael Hudson (2021), „Beyond Dollar Creditocracy: A Geopolitical Economy“, dokument Valdai Club č. 116. Moskva: Valdai Club, 7. července, přetištěno v Real

World Economic Review (97), <https://rwer.wordpress.com/2021/09/23>.

AUTOR: Michael Hudson

[ZDROJ](#)

Překlad: zvedavec.news